

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

วิทยาลัยวิชาการศึกษา (The College of Education) เป็นสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งให้การศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทในสาขาการศึกษาและวิชาอื่นที่เกี่ยวข้อง ตั้งอยู่ ณ ถนนประสานมิตร (สุขุมวิท ๓๑) กรุงเทพมหานคร เรียกว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา วิทยาเขตประสานมิตร นอกจากนั้นยังมีวิทยาเขตอีก ๘ วิทยาเขตคือ วิทยาเขตปทุมวัน, บางแสน, พิษณุโลก, มหาสารคาม, สงขลา, บางเขน และพลศึกษา.

ประวัติความเป็นมา

วิทยาลัยวิชาการศึกษาจัดตั้งขึ้นในบริเวณโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร โดยคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนนิสิตรุ่นแรกจำนวน ๓๒ คน เมื่อ ๑๔ พฤษภาคม ๒๔๙๖ ก่อนที่จะได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตรา พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๗ หนึ่งปี

ด้วยเหตุที่ในขณะนั้นวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยขาดแคลนครูอยู่เป็นอันมาก คุรุครูที่สูงที่สุดคือ ป.ม. (ประกาศียบัตรประโยคครูมัธยม) ซึ่งเทียบเท่าอนุปริญญาเท่านั้น ทำให้เกิดความล่าช้าในการประกอบวิชาชีพครู ไม่ทัดเทียมกับผู้ประกอบวิชาชีพด้านอื่น เมื่อครู ป.ม. ศึกษาเพิ่มเติมสูงขึ้นก็ได้ปริญญาทางด้านอื่น เช่น ด้านกฎหมาย เป็นต้น ครูเหล่านั้นจึงลาออกและเปลี่ยนอาชีพไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ขาดครูเป็นจำนวนมากขึ้นๆ ครูประจำการที่เหลืออยู่จึงขาดทั้งปริมาณ และคุณภาพอันเป็นอุปสรรคสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

พ.ศ. ๒๔๙๘ พ.ร.บ. ม.ล. เป็น มาลากุล ซึ่งขณะนั้นยังเป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการอยู่ มีความดำริที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้ประชุมปรึกษากับท่านผู้ทรงการศึกษาทั้งหลาย ดร.สาโรช บัวศรีได้เสนอในที่ประชุมครั้งนั้น ให้จัดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น สอนถึงชั้น

ปริญญาเช่นเดียวกับวิชาแพทย์, วิศวกรรม, กฎหมายและอื่นๆ พ.ร.บ. ม.ล. เป็น มาลากุล เห็นด้วยตามความคิดที่เสนอนั้น จึงนับได้ว่า ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้คิดริเริ่มตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา

ดังนั้น พ.ศ. ๒๔๙๖ กระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาขึ้น และประกาศรวมโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร เข้ากับวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็น "วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร" โดยมีหลวงสวัสดิศาสตราวุธ อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการอีกตำแหน่งหนึ่ง

พร้อมกันนี้กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการเพื่อตราพระราชบัญญัติวิทยาลัยการศึกษา ในขณะนั้น พ.ร.บ. พลเอกมังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ท่านผู้นี้แม้จะไม่ใช่ นักการศึกษาโดยตรง แต่เป็นผู้มองเห็นการณ์ไกล และมีอำนาจทางการเมือง จึงได้ผลักดันให้ตราพระราชบัญญัติดังกล่าวสำเร็จขึ้นได้

เบื้องหลังการร่าง พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้นมีเรื่องราวมากมาย เป็นต้นว่า ความคิดตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นของใหม่ การที่ผู้เรียนครูโดยตรงจะได้ปริญญา และการที่สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นเพียงวิทยาลัยจะประสาทปริญญาตรี - โท - เอก ได้ นั้น ก็เป็นของใหม่สำหรับเมืองไทยในขณะนั้น เป็นอย่างยิ่ง จึงจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคเสรีนิยม คือพรรคเสรีนิยมคสิลา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้ ดร.สาโรช บัวศรี เป็นผู้ไปชี้แจงด้านวิชาการแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการประชุมพรรคเสรีนิยมคสิลา และแก่ที่ประชุมกรรมการบริหารของสภาผู้แทนราษฎร. ในการนี้ ได้ใช้ความรู้ ความสามารถเป็นอย่างยิ่ง จนสภาผู้แทน-

ราษฎรเห็นพ้องด้วย และมีสมาชิกสภา ท่านหนึ่งอภิ-
ปรายเพิ่มเติมว่า "... ขอให้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้ง
เป็นมหาวิทยาลัยเสียเลย และให้ชื่อว่า พระราชบัญญัติ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง ..." นี่เป็นความคิดของผู้
แพนปวงชน เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๖ ก่อนก่อตั้งมหาวิทยาลัย
รามคำแหงปัจจุบันถึง ๑๔ ปี

ในที่สุดพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้
ตราขึ้นสำเร็จและทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๑๖
เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๔๔๗ ทพพร ม.ล.ปิ่น มาลากุล
เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งอธิการอยู่ประมาณ ๒ ปี แล้ว
ต่อมากระทรวงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้
ดร.สาโรช บัวศรี เป็นศาสตราจารย์ และดำรงตำแหน่ง
อธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา

วันที่ ๑๖ กันยายน ของทุกปีจึงถือเป็นวันเสมือน
วันเกิดของวิทยาลัย เป็นวันเริ่มต้นศักราชใหม่ของการฝึก
หัดครูไทย และเป็นวันเริ่มต้นแห่งการศึกษาแนวใหม่ของ
ชาติด้วย

วิทยาลัยวิชาการศึกษา จึงเป็นสถาบันอุดมศึกษา
แห่งแรกของไทยที่ผลิตครู และเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา
โดยตรง ถึงระดับปริญญาเสมอด้วยผู้ใช้วิชาชีพด้านอื่นๆ
ปริญญาที่ประเภทนั้นมี ๓ ระดับ คือ ปริญญาการศึกษา
บัณฑิต (กศ.บ.), การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
และการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)

ความเจริญเติบโตของวิทยาลัย

เมื่อมีพระราชบัญญัติ ก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ขึ้นแล้ว วิทยาลัยแห่งนี้ก็ได้เจริญเติบโต และขยายตัวมา
ตามลำดับเพื่อสนองความต้องการ ในการขาดครูและเจ้า
หน้าที่ทางการศึกษาขั้นอาชีพ เช่น ศึกษาธิการอำเภอ
ศึกษาธิการจังหวัด เป็นต้น อย่างเต็มที่ ได้เปิดรับนิสิต
นักศึกษาเพิ่มขึ้น และเริ่มตั้งวิทยาเขตใหม่ดังนี้ :-

พ.ศ. ๒๔๔๘ ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปฐมวัน
โดยยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูเตรียมอุดมศึกษา ขึ้นเป็น
ส่วนหนึ่งของวิทยาลัย และตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา
บางแสน ที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

นับว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคแห่งแรกในประ
เทษไทยที่สอนถึงระดับปริญญา

พ.ศ. ๒๔๕๐ ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พิษณุโลก
ที่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. ๒๔๕๑ ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา มหาสาร-
คาม ที่อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และตั้งวิทยาลัย
วิชาการศึกษา สงขลา ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

พ.ศ. ๒๔๕๒ ตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระนคร
อยู่ในบริเวณเดียวกับวิทยาลัยครูพระนคร ต่อมาเรียกชื่อ
ว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางเขน กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. ๒๔๕๓ วิทยาลัยพลศึกษา ของกรมพล
ศึกษา ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เรียกชื่อว่า วิทยาลัยวิชาการศึกษา พลศึกษา

การแบ่งส่วนราชการ

วิทยาลัยวิชาการศึกษา แบ่งส่วนราชการตาม
พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๔๗ ดังนี้

๑. สำนักงานอธิการ
๒. คณะวิชาการศึกษา
๓. คณะวิชาวิจัยการศึกษา
๔. คณะวิชามนุษยธรรมศึกษาและสังคมศาสตร์
๕. คณะวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

สี่. ดร. และปรัชญาประจำวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี ได้เสนอความคิด
เกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อสภาวิทยาลัยวิชาการศึกษา และได้ริบ
อนุญาตให้ใช้ได้ทันที คือ

๑. สี่ ใช้สี่เทา - แดง เป็นสีประจำวิทยาลัย
สีเทาเป็นสีของสมอง หมายถึง ความคิด สีแดง เป็นสี
ของเลือด หมายถึง ความกล้าหาญ ดังนั้นเมื่อรวมกัน
เป็นสี่เทา - แดง จึงหมายความว่า คิดอย่างกล้าหาญ
หรือกล้าหาญที่จะคิด

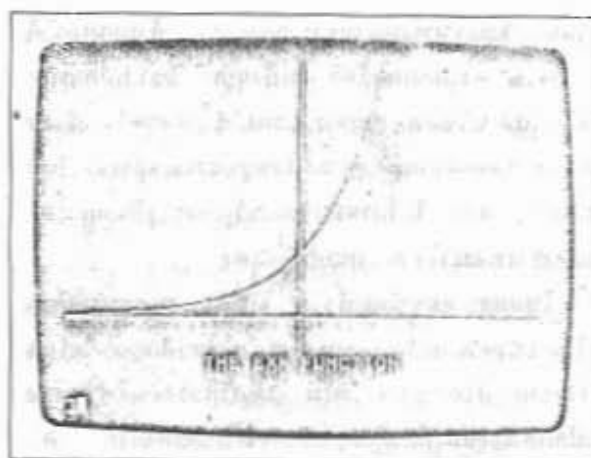
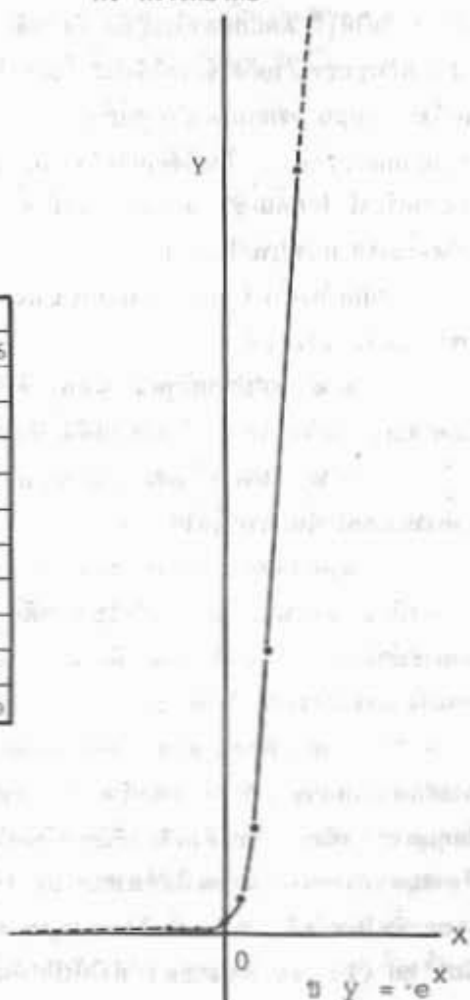
๒. ปรัชญาของวิทยาลัย ได้แก่ "การศึกษา คือ
ความเจริญงอกงาม" ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Education
is growth และ ตรงกับภาษาบาลีว่า "สิกขา วิพฺพหิ"

สมุดปกดา" สำหรับคำภาษาบาลีนี้ ศาสตราจารย์ ดร. บรรจบ พันธุเมธา เป็นผู้กำหนดให้ อันหมายถึง การเติบโตอย่างได้สัดส่วน เหมาะกับกาลเทศะ ทั้งทางสิ้านร่างกาย, สติปัญญา, อารมณ์ และสังคม

ก. ตารางวิทยาลัย

X	Y
-5	0.006
-4	0.02
-3	0.05
-2	0.1
-1	0.4
0	1
1	2.7
2	7.4
3	20.1
4	54.6
5	148.0

ค. จากจอคอมพิวเตอร์ (The Exponential Function)

๑. ครา ใช้คราซึ่งแสดงในภาพ ก. อันได้มาจากสมการ $Y = e^X$ เมื่อนำค่า X และ Y มาเขียนเป็นเป็นกราฟ จะได้ดังแสดงในภาพ ข.

ข้อสังเกต ก. ไม่ว่าค่าของ X จะเป็น + หรือ - ค่าของ Y จะเป็น + เสมอ

ข. แม้ค่าของ X เพิ่มขึ้นแต่น้อย ก็จะได้ค่าของ Y มหาศาล ซึ่งทั้งหมดนี้ย่อมมีความหมายว่า จอจางมตลอดไปชั่วนี้รันดร

ค. ทั้งนี้เป็นการนำเอาความรู้ทางคณิตศาสตร์ และทางศึกษาศาสตร์ ซึ่งเกิดตรงกันเข้าอย่างแปลกประหลาด มาชี้ให้เห็น และประกอบกันเข้าเป็นคราของวิทยาลัยวิชาการศึกษา

๑.๑ แปลความ เมื่อนำข้อมูลป้อนเข้าคอมพิวเตอร์ จะได้ภาพจากจอดังภาพ ค. X คือสิ่งที่ป้อนเข้า (input) ได้แก่ วัตถุดิบ (มีลิต), Y คือ ผลผลิต (output) ได้แก่ บัณฑิต พึ่งร่นของสมการคือ ตัวสถาบันหมายความว่า วัตถุดิบที่ป้อนเข้าไป โดยธรรมชาติแล้ว ย่อมจะมีทั้งดี (+) หรือ เลว (-) แต่เมื่อออกมาเป็นผลผลิตแล้วจะมีแค่ผลผลิตที่ดี มีความรอกมบ (+) ตลอดเวลา ไม่มีทางที่จะรอกมบ (-) ได้เลย. นอกจากนั้นยังลงทุนน้อย (ค่า X ค่า) ก็ได้ผลผลิตสูง (ค่า Y สูง) เสมอไป เท่าที่แปลความมานี้ เป็นเพียงตัวอย่าง

เท่านั้น วิทยุชุมชนฟังพิจารณารายละเอียด ด้วยตนเองได้

๑.๒ ความสอดคล้อง ในปัจจุบัน วิชาอิเล็กทรอนิกส์ ในด้านโซลิด สเตท (solid state) กำลังก้าวไกล มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์มาก วิทยุโทรทัศน์, และ ไมโครคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นผลเนื่องมาจากการพัฒนาโซลิด สเตทนั่นเอง

โซลิดสเตทชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่าเยอรมเมเนียมไดโอด (Germanium diode) หรือซิลิกอน ไดโอด (Silicon diode) นั้น เมื่อให้แรงดันไฟฟ้าผ่าน จะมีลักษณะเช่นเดียวกับกราฟของวิทยาลัยดังภาพ ค. เพียงแต่ค่าของวิทยาลัยมีแต่ค่า + ไม่มีค่า - นับว่าเป็นเรื่องมหัศจรรย์อย่างยิ่ง

การดำเนินงาน

วิทยาลัยอยู่ในความควบคุมดูแลของสภาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย

๑. กรรมการโดยตำแหน่ง คือ รมว. กระทรวงศึกษาธิการ, ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, อธิการ, รองอธิการ, หัวหน้าคณะวิชา และหัวหน้าสำนักงานอธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

๒. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนไม่เกินสองในสามของกรรมการโดยตำแหน่ง

สภาวิทยาลัยมีหน้าที่ออกข้อบังคับ และระเบียบของวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตร แต่งตั้งหัวหน้างาน อนุมัติการให้ ปรวิญญาและประกาศนียบัตร ให้คำปรึกษาแก่กระทรวงศึกษาธิการทางด้านวิชาการศึกษา เป็นต้น

การดำเนินงานใน ส่วนที่ประ สบผลดี มีอยู่เป็นจำนวนมาก ขอยกมาเป็นตัวอย่างเพื่อเป็นการจารึกคุณงามความดีเอาไว้บ้างดังต่อไปนี้

๑. การสอบคัดเลือกนิสิต วิทยาลัยถือความยุติธรรมในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าเป็นนิสิต เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง จะไม่รับฝากนิสิตเข้าเรียนจากผู้มีอิทธิพลใดๆ ทั้งสิ้น เป็นที่ทราบกันทั่วไป การสอบคัดเลือกนั้นจะสอบใน ๑ ประการ คือ

ก. สอบความสามารถที่จะเรียน โดยใช้ข้อ

สอบวัดเชาวน์ปัญญาและต่อมาเปลี่ยนเป็นข้อสอบวัดความถนัดทางการเรียน ผู้ถูกเบิกทางด้านนี้ ได้แก่ ดร.แนม บุญสิทธิ์ และศาสตราจารย์ ดร.ชวาล แพร์ตกุล

ข. สอบความสามารถในวิชาสามัญ ได้แก่ การสอบวิชาเอก (ในการสอบคัดเลือกนิสิตรุ่นแรกๆ ไม่มีการสอบวิชาเอก แต่สอบวิชาที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน ได้แก่ ภาษาไทย, ภาษาอังกฤษ, คณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์, สังคมศึกษา)

ค. สอบความเหมาะสมที่จะเป็นครู และ นักการศึกษา โดยการสอบสัมภาษณ์

๒. การสอน วิทยาลัยได้บุกเบิกการสอนวิธีใหม่ๆ ไม่ได้มุ่งพัฒนาความจำและเนื้อหาวิชาอย่างเดียว แต่ได้มุ่งส่งเสริมให้รู้จักคิดและลงมือปฏิบัติ มีการค้นคว้าทดลอง ได้เริ่มนำระบบหน่วยกิตเข้ามาใช้เป็นครั้งแรกในวงการศึกษาไทย และนำวิธีการแห่งปัญญามาใช้ เป็นวิธีการสอนแบบทอล์กด้วย โดยได้ยกเลิกวิธีสอนตามขั้นทั้งห้าของแฮร์บาร์ดโดยสิ้นเชิง และสอนวิชาปรัชญาการศึกษาเป็นครั้งแรกในประเทศไทยด้วย

การสอนในชั้นเรียนนั้น นอกเหนือจากการฟังคำบรรยายแล้ว นิสิตจะต้อง

๒.๑ อภิปรายปัญหา นิสิตจะต้องมีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ไม่เพียงแต่นั่งฟังเฉยๆ

๒.๒ ค้นคว้า นิสิตจะต้องค้นคว้าและเขียนรายงานตามหัวข้อที่กำหนดให้

๒.๓ มีเวลาเรียนครบ ๘๐%

เนื่องจากการสอนในวิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นไปตามวิธีที่กล่าวแล้ว จึงมีอิทธิพลให้เกิดสิ่งที่จะช่วยเสริมการสอนอีกหลายประการ ได้แก่ :-

ก. ห้องสมุด แต่เดิมห้องสมุดของสถาบันการศึกษาทั้งหลายจะเป็นห้องสมุดปิด (หนังสือใส่ตู้ใส่กุญแจ) เมื่อการสอนส่งเสริมให้มีการค้นคว้า การจัดห้องสมุดของวิทยาลัยจึงจัดเป็นห้องสมุดเปิด (จัดหนังสือวางบนชั้นให้หยิบได้ง่าย) เริ่มจัดเลขหมู่หนังสือแบบทศนิยม ดูย (Dewey system) ทำให้เป็นห้องสมุดที่ทันสมัย

สมัยที่สุดในขณะนั้น นับได้ว่าวิทยาลัยเป็นผู้นำในการจัดห้องสมุด และยึดถือกันว่า "ห้องสมุดเป็นหัวใจของการศึกษา" และเป็น "ห้องทดลองค้นคว้า(Laboratory)" ชนิดหนึ่ง

ข. **โสตทัศนอุปกรณ์** เมื่อวิทยาลัยได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา วิทยาลัยได้สร้างห้องโสตทัศนอุปกรณ์ขึ้น มีอุปกรณ์ด้านโสตทัศนที่ทันสมัย เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์, เครื่องฉายสไลด์, เครื่องฉายฟิล์มสตรีป, เครื่องฉายแผ่นใส (overhead projector) เครื่องฉายภาพทึบ (opaque projector) และอื่นๆ. มีห้องสมุดฟิล์ม เป็นต้น

ค. **โรงเรียนสาธิต** นอกจากจะเป็นแหล่งให้การศึกษากับเยาวชนแล้ว ยังใช้เป็นทั้งทดลองค้นคว้าทางวิชาการศึกษาก็ด้วย โรงเรียนสาธิตเป็นเสมือนห้องทดลอง เช่น ทดลองวิธีสอนใหม่ๆ ศึกษาพฤติกรรมของเด็กทั้งรายบุคคล และเป็นกลุ่ม เป็นต้น โรงเรียนสาธิตมี ๔ โรงเรียนคือ โรงเรียนประถมสาธิต, ประสานมิตร, โรงเรียนมัธยมสาธิต, ประสานมิตร, โรงเรียนสาธิตปฐมวัย และ โรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" บางแสน.

ง. **การบัญญัติศัพท์ทางการศึกษา** เมื่อเริ่มก่อตั้งวิทยาลัยวิชาการศึกษา นั้น คำศัพท์ทางการศึกษาในภาษาไทยมีไม่มาก จะต้องใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษกันอยู่ อาจารย์ของวิทยาลัยหลายท่าน โดยเฉพาะ ดร.สาโรช บัวศรี ได้เริ่มบัญญัติศัพท์ทางการศึกษาที่เป็นภาษาไทยขึ้นใช้จนกระทั่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป มีจำนวนหลายคำ อาทิ ประสพการณ์, สัมมนา, หัตถคดี, ประณมนิเทศ, พักษะ, ความถนัดตามธรรมชาติ, วิชาการศึกษา เป็นต้น

๑. **การประเมินผล** การประเมินผลการเรียนของนิสิตนั้นแต่เดิมคิดเป็นการสอบได้ - ตก ด้วยคะแนนร้อยละ ใครสอบได้ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ถือว่าสอบได้วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้ เริ่มใช้การประเมินผลแบบหน่วยกิต โดยให้ระดับคะแนน(grade)เป็น A, B, C, D, E เป็นครั้งแรกในประเทศไทย ตอนแรกๆ การให้ระดับคะแนน A, B, C, D และ E นั้นใช้วิธีอิงกลุ่ม

ต่อมามีการแก้ไข โดยนำเอาคะแนนร้อยละมาประกอบการพิจารณาด้วย ซึ่งนับว่าเป็นการอิงเกณฑ์ แต่อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอน ยังมีสิทธิ์ที่จะพิจารณา ทั้งการอิงกลุ่มและการอิงเกณฑ์พร้อม ๆ กันไป

๔. กิจกรมพิเศษ

๔.๑ **โครงการแนะแนว** วิทยาลัยเริ่มโครงการแนะแนวเป็นแห่งแรก โดยมีสำนักงานแนะแนว, ห้องให้คำปรึกษาเป็นการเฉพาะ และมีการหางานให้นิสิตทำในเวลาว่างและตอนปิดภาคเรียน งานแรกที่นิสิตทำคืองานลอกเข็มนกก่อนสร้าง ตอนแรกนายจ้างไม่ยอมรับนิสิตเข้าปฏิบัติงาน เพราะเห็นว่านิสิตไม่ใช่ผู้ใช้แรงงาน ดร.แนม บุญสิทธิ์ ผู้รับผิดชอบทางด้านนี้จึงต้องอธิบายให้นายจ้างเข้าใจและยอมรับ นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการหางานให้นิสิตได้ปฏิบัติในเวลาปิดภาคเรียน

๔.๒ **การตรวจตราหอพัก** เมื่อเริ่มตั้งวิทยาลัย มีหอพักนิสิตของตนเอง ครั้นนิสิตมากขึ้นวิทยาลัยไม่สามารถจัดหอพักได้เพียงพอ จึงต้องเลิกหอพัก เป็นเหตุให้นักเรียนเริ่มจัดตั้งหอพักขึ้นรอบ ๆ วิทยาลัย วิทยาลัยเห็นความสำคัญของหอพักว่า ถ้าจัดการไม่ดีอาจจะกลายเป็นที่บ่มเพาะนำไปสู่ความเสื่อมเสียได้ จึงได้ตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตรวจตรา และให้คำปรึกษาแก่บรรดาเจ้าของหอพักเหล่านั้นซึ่ง ได้รับความร่วมมือด้วยดี

๔.๓ **โครงการอาหารกลางวัน** วิทยาลัยได้เริ่มจัดเป็นโครงการตัวอย่างสำหรับสถานศึกษาดังๆ ในแต่ละมื้อจะจัดให้มีอาหารให้ครบทุกหมวด ตามหลักโภชนาการ ถูกหลักอนามัยและราคาถูก รวมทั้งแสดงให้เห็นวิธีการบริหารโครงการอาหารกลางวันด้วย

ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนั้น สรุปได้ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาเป็นแหล่งกำเนิดของการศึกษารูปแบบใหม่ หรือการศึกษาแบบพัฒนาการ (Progressive education) ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก จึงทำให้เป็นที่น่าสนใจของต่างประเทศเป็นอันมาก

ความร่วมมือระหว่างชาติ

วิทยาลัยวิชาการศึกษาได้รับความร่วมมือและสนับสนุนระหว่างชาติหลายประการ ยังผลให้วิทยาลัยเจริญก้าวหน้า

และผลิตภัณฑ์ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ ความร่วมมือที่สำคัญได้แก่

๑. ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างประเทศ ในระหว่างพ.ศ. ๒๔๘๖-๒๕๐๒ รัฐบาลไทยกับสหรัฐอเมริกา ได้มีโครงการช่วยเหลือกันทางการศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยอินเดีย (Indiana University) กับวิทยาลัยวิชาการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยอินเดียส่งอาจารย์มาช่วยสอน และให้คำปรึกษา ณ วิทยาลัย และวิทยาลัยส่งอาจารย์ไปศึกษาต่อ ณ มหาวิทยาลัยอินเดีย นอกจากนี้วิทยาลัยยังได้รับอุดหนุนทางด้านอุปกรณ์การศึกษาต่างๆ เช่น หนังสือ สไลด์ทัศนอุปกรณ์ และอื่นๆ ทั้งนี้รัฐบาลไทยต้องใช้งบประมาณสมทบด้วย

๒. ความร่วมมือขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) จากความร่วมมือนี้ได้ตั้งสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก (International Institute for Child Study) ขึ้นในวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ปัจจุบันสถาบันแห่งนี้ เปลี่ยนเป็นสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

ปัญหาการดำเนินงาน

แม้ว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาจะดำเนินมาด้วยดี แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ตามความจริงนั้น วิทยาลัยวิชาศึกษามีพระราชบัญญัติรับรองจึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เมื่อมี พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติที่แบ่งส่วนราชการ ในกระทรวงศึกษาธิการโดยตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้น แต่มิได้มีส่วนราชการที่เรียกว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาแต่อย่างใด และในพระราชบัญญัติดังกล่าวก็มิได้ระบุให้วิทยาลัยวิชาการศึกษาสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ฝากวิทยาลัยวิชาการศึกษา ไว้กับกรมการฝึกหัดครู วิทยาลัยจึงไม่มีอำนาจใดๆ ในการตั้งงบประมาณ การแต่งตั้งถอดถอนข้าราชการของตน นับว่าวิทยาลัยมีแต่หน้าที่แต่ปราศจากสิทธิใดๆ ด้วยเหตุนี้การดำเนินงานทุกอย่างจึงขัดข้องอยู่ตลอดเวลา เมื่อถึงยุคปฏิวัติ พ.ศ. ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติมีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองขณะนั้นมีเสียงพูดกันว่าจะ

ให้วิทยาลัยวิชาการศึกษา เป็นกองหนึ่งในกรมการฝึกหัดครู เมื่อเรื่องนี้แพร่สะพัดมาถึงวิทยาลัยก็เกิดความปั่นป่วนทั่วไปทั้งในหมู่ครูอาจารย์และนิสิตนักศึกษา จนกระทั่งมีการเดินขบวนนัดรวมกันอยู่ระยะหนึ่ง เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดขึ้นเพราะความสับสนในการใช้พระราชบัญญัติสองฉบับคือ พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๙๗ และ พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๗

เมื่อเหตุการณ์เป็นดังนั้น คณะปฏิวัติจึงได้ทำเป็น "ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕" ตามนัยของประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ วิทยาลัยวิชาศึกษามีฐานะเป็น กรมหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการ โดยเรียกชื่ออธิการขณะนั้นคือ ศาสตราจารย์ ดร.สุกิจ เหล่าสุทนต์ และหัวหน้าสำนักงานอธิการคือ ศาสตราจารย์บุญถึง แน่นหนา เข้าไปเซ็นรับทราบคำสั่งในตอนเย็นวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๕ เหตุการณ์วุ่นวายต่างๆ ก็จึงสงบลง

แม้ว่าเหตุการณ์จะสงบลงแล้วก็ตาม แต่งานต่างๆ มิได้ราบรื่นนัก กระทรวงศึกษาธิการได้พยายามเสนอ พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษาฉบับใหม่ เมื่อ พ.ร.บ. นี้เข้าสู่สภานิติบัญญัติเมื่อพ.ศ. ๒๕๐๗ ได้มีการอภิปรายกันอย่างกว้างขวาง ผู้แทนในสภานิติบัญญัติท่านหนึ่งกล่าวอภิปรายตอนหนึ่งว่า "...ปัญหาการยกร่าง พ.ร.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา...นี้ ชี้ให้เห็นปัญหาของกระทรวงศึกษาธิการปัญหาหนึ่ง อย่างชัดเจน ดูมาเหมือนกระทรวงเลี้ยงต้นไม้ไว้ในกระถาง เมื่อต้นไม้เติบโตขึ้นก็ควรเปลี่ยนกระถางให้ใหม่ มิฉะนั้นต้นไม้ นั้นก็จะแคระแกร็น ไม่มีวันเจริญเติบโตได้... และจะมีปัญหาเรื่อยๆ ไป ..."

ในที่สุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ก็มีพระราชบัญญัติใหม่ เรียกว่า พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศักราช ๒๕๐๗ มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัย และโอนไปสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สำหรับชื่อมหาวิทยาลัย "ศรีนครินทรวิโรฒ" นั้น ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน

บุญถึง แน่นหนา